अभ्यासप्रश्नपत्रम् (बहुविकल्पात्मकम्) - 2021-22
कक्षा - दशमी
संस्कृतम् (कोड-122)

समयः – सार्धैक-होरा **सम्पूर्णाङ्काः – 40**

सामान्यनिर्देशाः -

☞ अस्मिन् प्रश्नपत्रे खण्डद्वयम् अस्ति – 'क' तथा 'ख'
☞ अस्मिन् प्रश्नपत्रे दशविधप्रमुखप्रश्नाः सन्ति।
☞ अत्र 51 प्रश्नाः सन्ति तेषु निर्देशानुसारं केवलं 40 प्रश्नाः समाधेयाः।
☞ सर्वे प्रश्नाः बहुविकल्पात्मकाः सन्ति।
☞ सर्वेषां प्रश्नानां कृते एकः (1) अंकः निर्धारितः अस्ति।
☞ प्रश्नानां विकल्पेषु एकम् उचितं विकल्पं चिनुत।
☞ प्रश्नानां निर्देशाः ध्यानेन अवश्यं पठनीयाः।
☞ उचितम् उत्तरं OMR पत्रके प्रदत्ते गोले नीललेखन्या/कृष्णलेखन्या सम्यक्तया रञ्जयत।

	अनुप्रयुक्त-व्याकरणम्	
I.	**अधोलिखितवाक्येषु रेखाङ्कितपदस्य सन्धिपदं सन्धिच्छेदपदं वा चिनुत-** **(केवलं प्रश्नचतुष्टयम्)** 1. दुर्दान्तैर्दशनैरमुना **स्यान्नैव** जनग्रसनम्। (क) स्यात् + नैव (ख) स्याच् + नैव (ग) स्यात् + न्नैव (घ) स्या + नैव 2. एकनान्तारे कान्तारे क्षणमपि मे स्यात् **सञ्चरणम्**? (क) सम् + चरणम् (ख) स + चरणम् (ग) सत् + चरणम् (घ) सन् + चरणम् 3. **युष्मद्दर्शनात्** कुशलमिव। (क) युष्मद्द + र्शनात् (ख) युष्म् + अदर्शनात् (ग) युष्मद + दर्शनात् (घ) युष्मत् + दर्शनात् 4. **आर्योऽपि** गुरुचरणवन्दनायाम्। (क) आर्यो + आपि (ख) आर्यः + अपि (ग) आर्या + पि (घ) आर्य + अपि 5. एकः बलीवर्दः जवेन गन्तुम् **अशक्तश्चासीत्**। (क) अशक्तश्चा + सीत् (ख) अशक्तश् + आसीत् (ग) अशक्तः + चासीत् (घ) अशक् + तश्चासीत्	1x4=4
II.	**अधोलिखितवाक्येषु रेखाङ्कितपदानां विग्रहं वा प्रदत्तविकल्पेभ्यः चिनुत-**	1x4=4

	(केवलं प्रश्नचतुष्टयम्) 6. महानगरमध्ये चलदनिशं **कालायसचक्रम्।** (क) कालायसम् चक्रम् (ख) कालायसस्य चक्रम् (ग) कालायसेषु चक्रम् (घ) कालायसाय चक्रम् 7. कुत्सितवस्तुमिश्रितं **समलं** धरातलम्। (क) मलेन सहितम् (ख) मलस्य सहितम् (ग) मलं सहितम् (घ) मलाय सहितम् 8. क्षत्रियकुलपितामहयोः **सूर्यचन्द्रयोः** को वा भवतोर्वंशस्य कर्ता? (क) सूर्यः च चन्द्रः च (ख) सूर्यः च चन्द्रः च तस्य (ग) सूर्यस्य च चन्द्रस्य च (घ) सूर्यः च चन्द्रः च तयोः 9. सुरभेरिमामवस्थां दृष्ट्वा **सुराधिपः** अपृच्छत्। (क) सुरा च अधिपश्च (ख) सुरायै अधिपः (ग) सुराणाम् अधिपः (घ) सुराम् अधिपः 10. कृषकः हर्षातिरेकेण **कर्षणविमुखः** सन् वृषभौ नीत्वा गृहमगात्। (क) कर्षणात् विमुखः (ख) कर्षणेन विमुखः (ग) कर्षणाय विमुखः (घ) कर्षणस्य विमुखः	
III.	**अधोलिखितवाक्येषु रेखाङ्कितपदानां प्रकृति-प्रत्ययौ संयोज्य विभज्य वा उचितम् उत्तरं विकल्पेभ्यः चिनुत- (केवलं प्रश्नचतुष्टयम्)** 11. हरिततरूणां ललितलतानां माला **रमणीया**। (क) रमणीय + आ (ख) रम् + अणीया (ग) रमणीय + टाप् (घ) रमणी + या 12. **बुद्धिमान्** बालकः सर्वत्र प्रशस्यते। (क) बुद्धि + मान् (ख) बुद्धिम् + आन् (ग) बुद्धि + मतुप् (घ) बुद्धि + वतुप् 13. **विद्वत्त्वं** च नृपत्वं च नैव तुल्यं कदाचन। (क) विद्वस् + त्व (ख) विद्वस् + त्वत् (ग) विद्वत् + त्व (घ) विद्वत् + त्वत् 14. संस्कृतस्य **महत् + त्व** को न जानाति?	1x4=4

	(क) महत्ता (ख) महत्वम् (ग) महत्त्वम् (घ) महतां 15. मनीषा **उत्तमा** गायिका अस्ति। (क) उत्तम + आप् (ख) उत्तम + चाप् (ग) उत्तम + टाप् (घ) उत्तम + डाप्	
IV.	**वाच्यस्य नियमानुगुणम् उचितं विकल्पं चिनुत। (केवलं प्रश्नत्रयम्)** 16. छात्रेण -----------------पठ्यते। (क) पाठम् (ख) पाठाः (ग) पाठान् (घ) पाठः 17. ----------- पाषाणि त्रोटयन्ति। (क) श्रमिका (ख) श्रमिकाः (ग) श्रमिकेन (घ) श्रमिकैः 18. लतया कथा -----------। (क) श्रूयन्ते (ख) श्रूयते (ग) शृणोति (घ) शृण्वन्ति 19. ---------भोजनं पचति। (क) मात्रा (ख) पितरौ (ग) माता (घ) भगिन्यः	1x3=3
V.	**प्रदत्तेभ्यः विकल्पेभ्यः समुचितं कालबोधकशब्दं चिनुत - (केवलं प्रश्नचतुष्टयम्)** 20. अहम् प्रातः ---------- (06:00) उत्तिष्ठामि। (क) सार्ध-षड्वादने (ख) षड्वादने (ग) सप्तवादने (घ) अष्टवादने 21. राजधानीरेलयानम् दिल्लीतः ---------- (5:45) वादने प्रस्थानम् करोति। (क) सार्ध-पञ्चवादने (ख) सपाद-पञ्चवादने (ग) पादोन-षड्वादने (घ) पादोन-पञ्चवादने 22. पुष्पाञ्जली ------------ (6:30) पूजां करोति। (क) सार्ध-षड्वादने (ख) सपाद-षड्वादने (ग) पादोन-षड्वादने (घ) षड्वादने 23. माधवः क्रीडितुं सायं ----------- (4:15) क्रीडाक्षेत्रं गच्छति। (क) चतुर्वादने (ख) सार्ध-चतुर्वादने (ग) पादोन-चतुर्वादने (घ) सपाद-चतुर्वादने 24. विद्यालये पुरस्कारवितरणं -------- (12:45) भविष्यति। (क) सार्ध-द्वादशवादने (ख) सपाद-एकवादने (ग) पादोन-एकवादने (घ) पादोन-द्वादशवादने	1x4=4
VI.	**वाक्यानुगुणम् उचिताव्ययपदं चिनुत - (केवलं प्रश्नत्रयम्)** 25. अयमेकः ………………… विभज्य भुज्यताम्। (क) तद्य (ख) कुत्र (ग) तथा (घ) तावत्	1x3=3

	26. एकदा केनापि आवश्यककार्येण तस्य भार्या बुद्धिमती पुत्रद्वयोपेता पितुर्गृहं ………… चलिता। (क) निकषा (ख) पुरतः (ग) समीपम् (घ) प्रति 27. यदि एवं ………… मां निजगले बद्ध्वा चल सत्वरम्। (क) तदा (ख) कदा (ग) तर्हि (घ) सदा 28. …………….. रविवासरः आसीत्। (क) ह्यः (ख) अद्य (ग) सम्प्रति (घ) अधुना	
VII.	**अधोलिखितवाक्येषु रेखाङ्कितपदम् अशुद्धम् अस्ति। शुद्धं पदं विकल्पेभ्यः चिनुत- (केवलं प्रश्नत्रयम्)** 29. ते लेखं **लिखसि**। (क) लिखति (ख) लिखन्ति (ग) लिखतः (घ) लिखथ 30. वयं संस्कृतम् **पठामि**। (क) पठावः (ख) पठामः (ग) पठामि (घ) फले 31. **एकः** छात्रा श्लोकं वदति। (क) एक (ख) एका (ग) एकम् (घ) एकाः 32. **खगानि** आकाशे उड्डीयन्ते। (क) खगाः (ख) खगः (ग) खगेषु (घ) खगानाम्	1x3-3
	पठितावबोधनम्	
VIII.	**रेखाङ्कित-पदानि आधृत्य समुचितं प्रश्नवाचकपदं चिनुत- (केवलं प्रश्नपञ्चकम्)** 33. **वाष्पयानमाला** संधावती वितरन्ती ध्वानम्। (क) कः (ख) का (ग) किम् (घ) कम् 34. मार्गे **गहनकानने** सा एकं व्याघ्रं ददर्श। (क) कस्मिन् (ख) कस्याम् (घ) कदा (ग) कथम् 35. बुद्धिमती **व्याघ्रजाद्** भयात् पुनरपि मुक्ताऽभवत्। (क) का (ख) कुत्र (ग) कस्मात् (घ) कस्याः 36. अहमत्रभवतोः **जनकं** नामतो वेदितुमिच्छामि। (क) कथम् (ख) किम् (ग) कस्य (घ) कम् 37. उपाध्यातदूतः **अस्मान्** त्वरयति। (क) कस्मान् (ख) कान् (ग) कः (घ) कम् 38. **भवान्** कुतः भयात् पलायितः? (क) कदा (ख) कान् (ग) कः (घ) किम्	1x5-5
IX.	**अधोलिखितवाक्येषु रेखाङ्कितपदानां प्रसङ्गानुकुलम् उचितार्थं चिनुत- (केवलं प्रश्नचतुष्टयम्)**	1x4=4

	39. व्याघ्रोऽपि **<u>सहसा</u>** नष्टः गलबद्धश्रृगालकः। (क) सह (ख) समीपम् (ग) अकस्मात् (घ) सदैव 40. मनः शोषयत् **<u>तनुः</u>** पेषयद् भ्रमति सदा वक्रम्। (क) दुर्बलः (ख) मनः (ग) कृशः (घ) शरीरम् 41. तयोः बलीवर्दयोः एकः शरीरेण दुर्बलः **<u>जवेन</u>** गन्तुमशक्तश्चासीत्। (क) मनसा (ख) ताडनेन (ग) तेन (घ) वेगेन 42. भगवन् **<u>सहस्रदीधितिः</u>**। (क) श्रीरामः (ख) लक्ष्मी (ग) सूर्यः (घ) कुबेरः 43. कज्जलमलिनं धूमं **<u>मुञ्चति</u>** शतशकटीयानम्। (क) कुञ्चति (ख) त्यजति (ग) भ्रमति (घ) वितरति	
x.	**भाषिककार्यसम्बद्धानां प्रश्नानां समुचितम् उत्तरं विकल्पेभ्यः चिनुत – (केवलं प्रश्नषट्कम्)** 44. "वायुमण्डलं भृशं दूषितं न हि निर्मलं जलम्" अस्मिन् वाक्ये विशेष्यपदं किम्? (क) जलम् (ख) भृशं (ग) दूषितं (घ) निर्मलं 45. "इत्युक्ता धाविता तूर्णं व्याघ्रमारी भयङ्करा" अत्र 'तूर्णं' पदस्य विलोमपदं किम्? (क) हिंसकम् (ख) भयङ्करम् (ग) मन्दम् (घ) शीघ्रम् 46. "तत्र राजसिंहः नाम राजपुत्रः वसति स्म" अत्र क्रियापदं किम्? (क) तत्र (ख) नाम (ग) वसति (घ) राजपुत्रः 47. "सः कृच्छ्रेण भारमुद्वहति।" अत्र 'सरलतया' इत्यस्य किं विलोमपदं प्रयुक्तम्? (क) सः (ख) कृच्छ्रेण (ग) उद्वहति (घ) भारम् 48. "(परिष्वज्य) अहो हृदयग्राही स्पर्शः" अस्मिन् वाक्ये 'परिष्वज्य' इत्यस्य पर्यायपदं किम्? (क) त्यज्य (ख) आगत्य (ग) आलिङ्ग्य (घ) संस्पर्श्य 49. "व्याघ्रो भयाकुलचित्तो नष्टः" अत्र कर्तृपदं किम्? (क) चित्तो (ख) भयाकुलः (ग) व्याघ्रो (घ) नष्टः 50. "सम्प्रति युज्यते। किं नामधेयम्?" अत्र अव्ययपदं किम्? (क) युज्यते (ख) सम्प्रति (ग) किम् (घ) नामधेयम् 51. "महानगरमध्ये चलत् अनिशं कालायसचक्रम्" अत्र 'अहर्निशम्' इत्यर्थे किं पदं दत्तम्? (क) चलत् (ख) चक्रम् (ग) कालायस (घ) अनिशम्	1x6-6